
Fleury i Montezuma

Autor:

Data de publicació: 12-05-2016

Francesc I, rei de França i archienemigo de Carles V, va reclamar amb insistència veure el testament d'Adam, per comprovar si era cert que li havia deixat mig planeta en herència a espanyols i portuguesos. El irònic comentari del monarca francès feia referència a la incapacitat que tenien altres països d'Europa d'accedir als territoris americans i l'acord entre Portugal i Espanya, aprovat per un papa valencià, Alexandre VI, per repartir-se el nou continent. Davant del monopoli hispànic, la resta només va poder interposar pirates.

La xifra pujaba a 44.979 pesos en or, 3.689 pesos en or baix, 35 marcs i 5 unces de plata, etc ...

Jean Fleury va ser un dels primers corsaris a posar els seus esbarzers en els interessos americans. Com recorda Carlos Canals i Miguel del Rey en el seu llibre «Les regles del vent: cara i creu de l'Armada espanyola al segle XVI» (Edaf, 2010), hi ha qui sosté que aquest corsari es deia en realitat Giovanni de Verrazzano i era germà del famós cartògraf Hyeronimus, tot i que d'altra banda resulta misteriós el seu origen. Fleury va ser pilot i comandant sota les ordres de l'armador Jean Ango durant el desenvolupament de la Guerra dels Quatre Anys. Amb seu a Normandia les activitats marítimes de Fleury es van anar estenent a través de l'Atlàntic a la recerca de les rutes usats pels espanyols per traslladar metalls preciosos des del Nou Continent. En una de les seves incursions, el francès va tenir un cop de sort que anava a canviar la seva vida. Es va topar amb un dels tresors més grans que han creuat l'Atlàntic.

El tresor de Montezuma

Mentre Hernán Cortés i els seus homes van estar allotjats al palau de Axayácatl, en Tenochtitlán, es relata que van descobrir de forma accidental el tresor dels mexicans. La riquesa trobada era imponent i prometia acabar amb els problemes econòmics d'aquell grup de conqueridors per sempre. No en va, durant la Nit Trista una part d'aquest tresor es va perdre en els canals de la ciutat. La quantitat d'or es va rebaixar en aquests dies però va tornar a incrementar-se amb la conquesta de Tenochtitlan un any després. Al final de les seves campanyes, Cortés va separar el 20% dels tresors reunits, l'anomenat Cinquè Real, per enviar al Rei de Castella, Carlos, a manera d'impost i mostra de la seva lleialtat. La xifra ascendia a 44.979 pesos en or, 3.689 pesos en or baix, 35 marcs i 5 unces de plata, etc. El tresor, mal anomenat de Montezuma, estava format per màscara, collarets, braçalets, gots, figures de jade, perles, aus, ossos de mamuts i 3 jaguars.

El cap de San Vicente des del sud - Wikimedia

Per a Cortés era imprescindible que el tresor arribés intacte a Espanya, perquè encara se seguia jutjant a Espanya si la seva actuació respecte al governador de Cuba, Diego Velázquez de Cuéllar, havia estat correcta. L'extremeny necessitava que Carles V confirmés la seva autoritat a Mèxic i va designar als capitans Alonso Dávila i Antonio de Quiñones per traslladar el Cinquè Real. Tres caravel·les van partir a la fi de San Juan d'Ulúa amb l'objectiu de dirigir-se directament a Espanya. No obstant això, l'expedició va patir diversos contratemps. Sense anar més lluny, els jaguars es van alliberar i va caldre matar-los per evitar que ferissin de gravetat a diversos marins. A les Açores, Antonio Quiñones va morir durant una baralla amorosa i va deixar a Dávila només en el comandament.

Fleury va reunir una flota de sis vaixells, tres d'ells amb més de 100 tones, que suposaven un escull massa gran davant de la flotilla espanyola

En arribar rumors que diversos corsaris rondaven el Cap de Sant Vicent, com si sabessin que a les costes espanyoles s'aproximava una peça de calat, Dávila va preferir esperar a l'armada de guardacostes d'Andalusia. França i Espanya es trobaven submergits en una nova guerra en aquests anys i valia la pena extremar la seguretat. Però tot i els reforços espanyols, Fleury va reunir una flota major de sis vaixells, tres d'ells amb més de 100 tones, que suposaven un escull massa gran davant de la flotilla espanyola dirigida per Domingo Alonso de Amilibia. En les proximitats del cap de San Vicente es van enfrontar espanyols contra francesos, en un duel desigual on només el vaixell capitanejat per Amilibia va resistir les escomeses franceses.

França aclama Fleury

El vaixell de Amilibia va ser arrasat, el seu capità va perdre els seus dos braços i va veure com moria el seu fill en el xoc. Amilibia, Alonso Dávila i altres importants capitans van ser portats presoners a la Rochelle i s'hi van quedar diversos anys. Però no tots van ser tan valents com Amilibia en aquella jornada, el capità Martín Cantó va evitar el combat i va condemnar a dues de les tres caravel·les a caure en mans franceses. La tercera, dirigida per Joan de la Ribera, va aconseguir ocultar-se en l'illa de Santa Maria a l'espera que des de Sevilla enviessin ajuda. En desembarcar al Port de Santa Maria, però, el bisbe Juan Rodríguez Fonseca, va confiscar part del tresor a causa de velles enemistats amb Cortés.

Gravat de Joan Florí - Wikimedia

A França, un percentatge del tresor va passar directament a les arques reals, mentre que una part es va exposar al públic en 1527 en una festa organitzada a la mansió de l'armador Ango. Durant un temps, Fleury es va convertir en un heroi patri. Així va obrir el camí a tota una generació de corsaris i pirates que es van llançar a per els tresors hispànics i amenaçar el seu monopoli, vigent des 1522. Tant és així que al Cap de Sant Vicent els espanyols van començar a cridar «El cap de les Sorpreses». No obstant això no va viure molt per assaborir aquesta edat daurada de la pirateria.

Al llarg de la seva trajectòria com a pirata, Fleury va assaltar més de 150 vaixells i arrasar la costa peninsular amb relativa facilitat. En 1527, va ser capturat després d'un dur combat amb quatre naos biscaïnes. Un cop traslladat a Sevilla, el pirata va ser executat per ordre directa de l'Emperador Carles, sent penjat al port del Pic, a Colmenar d'Arenas, Àvila.